

Ardealkul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Valorile medii ale produselor de mătăsă artificială

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor punctelor vamale din țară prin care li-se facee cunoscut că deoarece unele vămi interpretează greșit art. II, din deciziunea ministerială Nr. 259213 din 929, se dau următoarele explicațiuni:

Prin această deciziune s'a avut în vedere ca valorile medii dela produsele din mătăsă artificială, — acolo unde sunt comune cu cele ale produselor din mătăsă naturală, — să le reducă cu 20 le sută. În nici un caz însă nu s'a înțeles ca, acolo unde avem valorii medii mai reduse, cum sunt articolele 497, 498 și 499 să se aplice dispozițiunile deciziunii.

În consecință la acesta articolele (497, 498 și 499) decizia nu se referă deloc și deci se vor respecta valorile medii prevăzute în dreptul fiecăruia în tariful unitar.

Regimul spirtoaselor în România

Marți seara s'a înapoiat în Capitală delegația română compusă din dnii: V. Cădere, deputat, Pr. Pârligam, director și Leon Munteanu, subdirector în ministerul de finanțe. Delegația de mai sus a fost în Jugoslavia, Cehoslovacia și Ungaria pentru a studia regimul spirtoaselor din acele țări, pentru a-l adapta și regimului dela noi. Zilele acestea delegația va depune un raport de cele constatate în această călătorie.

Încărcarea mărfurilor rămase în întârziere la C. F. R.

Din cauza transporturilor militare, reclamate de manevrele regale din acest an și a concedierii unui întreg contingent care a fost trimis la vatră din transporturile de mărfuri sunt în restanță, la căile ferate, 36.000 vagoane.

Direcțiunea generală CFR a luat o serie de măsuri practice pentru aducerea la zi a încărcărilor, pe întreaga rețea.

O atențiune deosebită se dă în special, transporturilor de cereale destinate exportului.

Noui schimbări în conducerea uzinelor metalurgice „Reșița”

„Banca de Credit Român” a ajuns principalul creditor și acționar al uzinelor „Reșița”, Societatea a obținut un nou credit dela conzernul „Mendelsohn”

Uzinele de fier și domeniile din Reșița cari în parte au fost scoase din posesiunea industriei de fer ungare, au aparținut conzernului „Bodencredit-Anstalt”, care a avut în consiliul de administrație al Reșiței următorii consilieri: dr. Georg Guenther, dr. Rudolf Sieghart și dr. Ernest Mosing. D. inginer Adalbert Veith, fostul conducător al Reșiței a fost omul de încredere al băncei „Bodencredit”, care n'a fost numai acționară, ci până în ultimul timp, a fost și cel mai mare creditor al „Reșiței”.

Bodencredit-Anstalt, care a acordat Reșiței acum doi ani și jumătate un credit de 2 milioa-

ne și lingi, și-a primit în puțin timp banii napoi, căci ea a pus unele condiții la prelungirea creditului, neconvenabile direcției românești.

„Banca de Credit Român” care de asemenea este mult interesată, la uzinele Reșița, i-a procurat prin conzernul Mendelsohn un nou credit.

Deoarece Banca de Credit Român, care a devenit astfel bancherul Reșiței, este în strânse legături cu Credit-Anstalt, principalul acționar va fi în viitor și principalul creditor.

În orice caz, pare probabil, că noua situație va aduce anumite schimbări și în conducerea Reșiței.

Külön fuziós törvénnyel segíti elő a magyar kormány a Hitelbank és a Leszámitoló Bank egyesülését

Lapunk legutóbbi számában irtunk a Magyar Általános Hitelbank és a Leszámitoló Bank fuziójáról. A fuzió befejezett dolog, az érdekeltek azonban csak akkor fogják nyilvánosságra hozni és egyidejűleg perfektuálni, ha Wekerle pénzügy miniszter a képviselőházban betérjeszti az ugynevezett bankfuziós törvényjavaslatot, amely

a fuzionáló nagybankoknak elengedi a különböző vagyonátirási illetékeket.

Ezek ugyanis igen tekintélyes

összeget tennének ki és a fuziót megnehezítenék. Tekintettel arra, hogy ez a koncentráció eminens érdeke a magyar pénzügynek, a magy. kormány evvel a kedvezménnyel elősegíti a perfektuálást. Ebben a magyar kormány követi az osztrák kormány példáját, amely hasonló módon ugyancsak parlamenti törvényekkel

mentesítette az illetékek alól a fuzionáló nagybankokat

és evvel elősegítette az egyesülést.

Infiiintarea unui institut de export

La Ministerul de Industrie și Comerț a avut loc o conferință prezidată de d. ministru Madgearu, care a examinat pe larg chestiunea infiiintării unui institut de export, după modelul celui existent la Varșovia, care este unul din cele mai bine organizate. Noul institut va avea să se ocupe cu sistematizarea și intensificarea exportului nostru de toate categoriile, precum și cu studiul piețe-

lor străine, pe cari am putea desface produsele noastre în condițiuni cât mai avantajoase, cât și calitățile de produse ce se cer pe acele piețe. Noul institut de export va fi condus de un consiliu de administrație, și de un director care va fi după toatere robabilitățile d. Victor Stătescu, fost atașat comercial. El va lua ființa pe ziua de 1 Ianuarie 1930.

Harmincötmilliárd lej lesz az 1930 évi költségvetés

Madgearu ideiglenes pénzügyminiszter és Teianu pénzügyi államtitkár beható tárgyalások során lefektették a jövő évi állami költségvetés alapelveit. A jövő évi állami költségvetés bevételi és kiadási tételei egyenlően 35 milliárd lej lesz. körülbelül az az összeg tehát, mint az 1927. és 1928. évi költségvetésé.

Lényeges újítás lesz az új költségvetés megállapításánál, hogy azt 1930. évi január elsejétől kezdődőleg a naptári évvel egyenlően 12 hónapra állítják össze, míg az eddigi állami költségvetések rendszeresen másfél évre, illetve 18 hónapra szóltak.

Az új állami költségvetéssel kapcsolatosan Madgearu miniszternek az a célja, hogy az előirányzott összegeket feltétlenül és ténylegesen be is hajtsa. Az adózó közönség ezt nem is vonja kétségbe.

Készül a román-francia kereskedelmi szerződés

Ernest Ene, az iparügyi minisztérium vezértitkára hosszas tanácskozást folytatott Roger Sarret francia kereskedelmi attaséval. A tárgyalások a Románia és Franciaország között megkötendő kereskedelmi szerződéssel voltak összefüggésben és a két ország képviselője kölcsönösen ismertette egymással az alapelveket, amelyek mellett Románia és Franciarország között a kereskedelmi szerződés megköthető.

Személyi változás a Temesvári első Takaréknál

Értesülésünk szerint Maus Mihály az Oravica Kereskedelmi és Iparbank jelenlegi ügyvezető igazgatója legközelebb a Temesvári Első Takarékpénztárnál helyezkedik el mint igazgató. Az oravicai pénztár a Temesvári Első Takarékpénztárnak affiliációja, amelynek igazgatója Schweinitzer Rezső, az oravicai Unio kalapgyár jelenlegi igazgatója lesz. A Temesvári Első vezérigazgatója továbbra is Szelmann Pál marad és Maus egyrangban lesz Vidrighin Bucur igazgatóval.

SĂPTĂMÂNA

*

În fine după cercetări îndelungate, s'a încheiat ancheta întreprinsă în contra dlui director general Romulus Barbu și în contra dlor H. Marcovici și E. Winkler conducători ai secției de mărfuri dela banca „Bihoreana“.

Ancheta s'a întreprins în urma crizei băncii, constatându-se, că bilanțul acestei bănci este ireal.

În urma cercetărilor întreprinse s'a dovedit, că în bilanțul falsificat figura un profit de 11 milioane, și un deficit de 5 milioane, din cari patru milioane s'au sustras după cum se constată în rezultatul anchetei.

Ministerul muncii a luat dispoziții, ca toate prăvăliile să se închidă la orele 8 fix seara, cu excepția duminicilor, și sărbătorilor oficiale, evidentând contraveniențelor represalii severe.

Parchetele Kocsis din Brașov sunt escelente.

Cererea de concordat inițiată de fabrica de lingerie „Venus“ din Oradea, s'a desbătut zilele acestea, creditorii votând pentru acceptarea cotei de 50 procente oferită. Sentința s'a amânat însă, din cauza, că creditorul principal „Banca Agricolă“ din Oradea, nu a fost reprezentat.

Activele fabricii se cifrează la 1.230.000, iar pasivele la 1 milion 857.000 lei.

În Octombrie în Cluj s'au cumpărat 40 automobile, dintre cari au cumpărat S. Löbl un „Ford“, Sindicatul Spiritului un „Nasch“, Victor Iliescu lui un „Nasch“, Victor Iliescu „Chrisler“, „Varia“ un „Steyer“, întreprinderea „Calcit“ un „Ford“, Schrotel et Co. un „Internas“, „Adria“ un „Chevrolet“, chestura un „Chevrolet“.

În urma demersului făcut la Ministerul de Industrie și cel de Finanțe, de către d. Josef Weissmann, președintele engroșiștilor de țevărie din țară, referitor la impunerea fitingurilor și țevăriei, găsind cererea justificată, au aprobat reducerea taxelor vamale la aceste articole și anume: țevi de fier dela 7 lei la 1'20 și fitinguri dela 14 lei la 1'20 plus 20 la sută pentru cele galvanizate.

Ministerul de agricultură a pus la dispoziția a Băncii Centrale cooperative suma de 130 milioane lei pentru finanțarea sâmbânței de grâu.

Alte 15 milioane lei pentru mașini agricole, 5 milioane lei pentru îngrășăminte chimice repartizate la 44 camere agricole și 10 milioane lei subvenții pentru îmbunătățirea sâmbânței de grâu prin camerele de agricultură.

Guvernul încheie convenții cu case streine pentru exportul cerealelor

Plata cerealelor o garantează grupuri financiare din streinătate

În vederea valorificării produselor agricole și în același timp pentru atingerea scopului urmărit de cooperatie, — care ține de vinde produsele direct consumatorilor, — Centrala de Import-Export a tratat cu importatoarele din streinătate.

Centrala Cooperativă de Import-Export a și încheiat aranjamente în centrele mondiale de import, prin mijlocirea cărora va face nu numai vânzarea, dar va da și garanția că cooperatorii vor preda mărfurile în condițiile prevăzute de contracte.

Plata mărfurilor este garan-

țată de grupurile străine și va fi efectuată imediat la prezentarea documentelor de predare.

Spre a se pune la adăpost de eventuale lipsuri la descărcare în porturile streine, Centrala Cooperativă de Import-Export a aranjat ca primirea cantitativă să se facă chiar la porturile românești de încărcare.

În baza acestor aranjamente „Centrala Cooperativă de Import-Export“ a vândut o cantitate de orz și vaporul „Panthis“, aflător la Brăila, încarcă 400 vagoane orz cu destinația pentru Germania.

Ferestrele din România în grea situație

La ce a contribuit sporirea taxelor?

Sporul taxelor la arborii pe picioraie a provocat și în România o situație grea pentru ferestrele, mai cu seamă din Bucovina și Transilvania, care au suferit o simțitoare scădere

a exportului lor de lemn ferestruit.

Sporul de taxe evident, a provocat mari nemulțumiri în cercurile forestiere.

U. G. I. R. a cerut remedieri pentru industrie

Adunarea, care a avut loc la București, solicită o politică mai prielnică pentru industrie

Adunarea generală extraordinară convocată de UGIR în București, s'a desfășurat cu desbateri foarte interesante și importante, în prezența unui numeros public de industriasi, comercianți, între cari au participat și delegații muncitorilor.

Adunarea, care a fost prece-

dată de o constatare a comitetului, a cerut un tratament prielnic industriei, înșirând doleanțele întâmpinate și remediile necesare pentru încurajarea industriei.

Adunarea ca încheiere a hotărât să trimită o delegație la dl Maniu și Madgearu, pentru a cere remediile necesare.

Erdélyben már csak két tagja van a biztosítók kartelljének

Az „Agronomul“ aradi biztosító társaság is kilépett a kartellből

Néhány évvel ezelőtt, amikor meg alakult a Romániai Biztosítói Intézetek Kartellje, az érdekközösségnek 10 társaság volt a tagja. Ebből 5 regált és 5 erdély-bánsági intézet volt. A kartellnek Bukaresten kívül Kolozsvárt is van egy központi irodája, amely az erdélyi és bánsági kartellintézetek ügyeit vezette.

A kartell tűz- és jégbiztosításra terjed ki: A kolozsvári központhoz tartozó biztosítótársaságok száma tavaly ötről lepadt háromra, mert az Adria, amelynek eddig Kolozsvárt volt székhelye, áthelyezte központját Bukarestbe, az egyik társaság pedig kilépett a kartellből.

Amint értesülünk, újabbán az aradi Agronomul jelentette be kilépését úgy a tűz-, mint a jégkartellből és így

az erdélyi kartellnek most mindössze 2 tagja van;

a Prima Ardeleană és a Fonciera. Ha pedig a Fonciera és a bukaresti Agricola fuziója létrejön, úgy az er-

délyi kartellnek egyetlen tagja marad. — Érdekes, hogy ugyanakkor, amikor a hivatalos kartell bomlása egyre nagyobb méreteket ölt, a kartellenküli intézetek (mintegy tizen vannak Erdélyben és a Bánságban), arról tanácskoznak, hogy

megcsinálják a kartellen kívül álló társaságok kartelljét,

amelynek az volna a feladata, hogy az elfajult versenyt megfelelő korlátok közé szorítsa, természetesen a hivatalos, illetőleg már meglevő kartell-dijaknál valamivel alacsonyabb díjazás mellett dolgozna tovább, ami a mai napon esetleg nagyobb és élesebb versenyre vezetne, mert feltehető, hogy a jelenlegi országos tűz- és jégkartell nem fog belenyugodni a megszerzett konkurenciába és ő is le fogja szállítani a díjakat.

Biztosítási körökben mindenesetre feszült várakozással néznek a fejlemények elé.

A HÉT

*

A pénzügyminiszterium a marosvá. sárhelyi Cukorgyár adóeltérési ügyében meghozta döntését és 101 millió 137.888 lej kártérítésre, illetőleg büntetésre ítélte a marosvá. helyi cukorgyárat. Ugyanakkor szigorú utasítást küldött az illetékes pénzügyi közegeknek, hogy az ítéletet minden körülmények között hajtsák végre. Ezzel egyidejűleg Simionescu vezérigazgató ellen tovább folyik az eljárás.

Szerdán a newyorki tőzsdén minden intézkedés és várakozás ellenére ismét katasztrófális ársuhanás állott be. A tőzsdetanács a tőzsdéi forgalmat öt órától háromra korlátozta s mégis szerdán ötmillió darab részvény eserélt gazdát. A piac felvevő képessége ugyszólván teljesen megszűnt. A veszteségek tízmillió dollárt tesznek ki, ami még a múlt heti veszteségekhez képest is jelentékeny összeg.

A vizsgálóbírószám hónapokig tartó kihallgatások után befejezte a vizsgálatot a Bihoreana bank és takarékpénztár válsága miatt perbe fogott Barbu Romulus vezérigazgató, Markovics Hermann és Winkler Manó, a bank áruosztályának volt vezetői ellen. Annak idején országos feltűnést keltett a bank válsága. A vizsgálóbírói végzés szerint a hamis mérleg készítését úgy követték el, hogy 11 millió hasznot mutat ki és ugyanakkor ötmillió volt az üzleti év vesztesége s a négy millió az az összeg, amelyet a vizsgálat adatai szerint elsikkasztottak.

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

November 15-én köti meg a vasutak igazgatósága az aradi Astra gyárral azt a szerződést, amely megállapítja az új vagonoknak számát, amelyeket az Astra-gyár a jövő év folyamán készít el a vasut számára.

Ai munkaügyi miniszterium szigorú rendeletet adott ki, amelynek értelmében ezentúl az összes üzlet tulajdonosok — kivétel nélkül — vasár- és törvényes ünnepnapok előtti este nyolc órakor kötelesek bezárni. Mindazokat, akik ezt a rendeletet megszegik, súlyosan megbüntetik.

A nagyváradi törvényszéken Horványi csődbíró tárgyalta a Venus fémhőmérőgyár kényszerregezési kérelmét. A leszavazott hitelezők a felajánlott 50 százalékos kiegyezési ajánlatot elfogadták. A bíróság azonban elhalasztotta a tárgyalást, mivel a főhitelezőként szereplő szabolcasi Gazdasági Bank nem képviselte magát a kényszerregezési tárgyaláson. A Venus fémhőmérőgyár aktívái 1 millió 230 ezer lejre rúgnak, ezzel szemben a passzívák 1 millió 857 ezer lejre tesznek ki.

Október havában 40 autót vett regisztráltak a hatóságok. Többek között a következő kolozsvári cégek vásároltak autót: Löb Sámuel egy Ford kocsit, a Szeszszindikátus egy Nasch kocsit, Iliescu Victor bankár ugyanazok egy Nasch-kocsit, Molnár Jakab egy Chrysler-kocsit, Varia-cég egy Steyer-kocsit, Calcit egy Ford-kocsit, Schottel et Co. egy Internat-kocsit, Adria biztosító egy Chevrolet-kocsit, A Chestura egy Chevrolet-kocsit vásárolt.

Cum se face plata ordonanțelor la C. F. R.

Din creditul de 500 milioane lei, pus în dispoziția administrației căilor ferate pentru plata ordonanțelor în restanță din anii 1926, 1927 și 1928, Banca Națională a plătit până în prezent aproape 450 milioane lei.

Actualmente se plătesc, din restul de 50 milioane lei, ordonanțele mici cu o valoare dela 200—3000 lei în sus.

Plățile vor fi complet terminate în cursul săptămânei viitoare.

Deasemeni, în mod normal se fac și plățile ordonanțelor emise în contul acestui an.

Depunerea porumbului în magaziile C. F. R.

Consiliul de administrație al căilor ferate a aprobat în mod excepțional ca porumbul ce se depune în magaziile stațiilor de CFR, până la sosirea vagoanelor comandate, să poată avea o înălțime minimă chiar de un metru.

A marosvásárhelyi kamarai választások győztes listája

A marosvásárhelyi kereskedelmi és ipari választásokra egyetlen listát nyújtottak be, amelyet így a törvényszéki elnök megválasztottnak jelentett ki. A listán szereplők névsora, amint azt megtudnunk sikerült, a következő: Nagyiparosok: Bürger Albert, Mestitz Henrik, Breckner Vilmos, Szöllösi Ede dr., Sennesieb Béla, Zajzon György, Smilovits Jakab, Sarf Salamon és Lakatos Sándor dr. Kisiparosok: Bustya Béla, Benkő László, Herczeg Ferenc, Bálint Endre, Kassai Lajos, Csiki Albert, Csibi János, és Novák Béla. Nagykereskedők: Bretter Vilmos, Rosenfeld Jenő, Harmath Sándor, Csiki Emil, Nussbaum József, Böck Adolf, Rottmann Mór, Oláh István, Becsek Aladár, Machtei Illés és Dóczy János. Kiskereskedők: Szalma Emil, Mestitz Albert, Erdélyi Emil dr., Enyedi Jenő, Ritz Antal, Székely János, Ferenyel Gyula, Gheaja Titus, Cseh István, Nuridsán Márton és Karda Gyula.

Az ilfovi törvényszék újból elhalasztotta a Heinrich-szappangyár kényszeregyezségi tárgyalását

A cluji Heinrich-szappangyár kényszeregyezségi tárgyalását november 5-ére tűzte ki az ilfovi törvényszék. Információnk szerint a vállalat igazgatóságának sikerült a hitelezők cca 70 százalékanak hozzájárulását megnyernie a felajánlott kvótához. A törvényszék a kényszeregyezségi kérdés letárgyalására két heti meghosszabbítással új terminust tűzött ki.

A kormány megengedte a csont kivitelét

A hazai műtrágyaipart rendkívül kedvezőtlenül érintette a kormány ama legutóbbi határozata, amellyel a csont exportját ismét szabaddá tette. A kiviteli illeték 1 lej 20 bani kilogrammonként.

Reprezentanții forestieri și-au amânat organizarea din 3 pentru 13 Noembrie

Reorganizarea secției forestiere din UGIR pentru care s'a convocat o adunare de constituire a tuturor reprezentanților forestieri, cari urmează a fi încadrați în această secție, s'a amânat din 3 pe ziua de 13 Noembrie a. c. Pentru această adunare se manifestează mare interes și din acest motiv a fost necesară amânarea, ca să se poată face toate pregătirile necesare.

Szerdán tartják a fások bukaresti szervező-gyűlésüket

A november 3-ikára jelzett bukaresti fagyűlés, amely az UGIR faosztályának széleskörű átszervezését vette programjába technikai okok miatt szerdára, november 13-ikára kellett halasztani. A fagyűlés iránt nagy az érdeklődés és azon a regáti termelők is testületileg vesznek részt.

A Szeszszindikátuson kívül álló mezőgazdasági szeszgyárak gyűlést tartottak Bukarestben

A romániai szeszgyárosok mezőgazdasági csoportja tudvaleg testületileg kivonult a Szeszszindikátus június 28-án tartott évi rendes közgyűléséről. Ugyanezen alkalommal a Szeszszindikátus igazgatóságába a mezőgazdasági szeszgyárosok részéről beválasztott igazgatósági tagok beadták lemondásukat, amiatt, hogy a Szindikátus által érdekeiket megvédve nem látják.

Mint hogy ily körülmények között a Szindikátus vezetőségében a jelzett csoportnak egyetlen képviselője sem maradt meg, a Romániai Mezőgazdasági Szeszgyárosok Szövetségébe tömörült 150 mezőgazdasági szeszgyár reprezentánsai november 6-án az UGIR bukaresti helyiségében nagygyűlést tartottak, amelyen helyzetük megtárgyalásának kapcsán mindazon aktuális lépésekről határozatot hoztak, melyekkel a kérdéses mezőgazdasági ipar bajait sürgősen orvosolni vélik.

Autorizații de funcționare

Următoarele societăți și bănci au obținut, din partea Ministerului de industrie și comerț, autorizații de funcționare și sporiri de capital:

— „Dacia” institut de credit și economii din Orăștie, funcționare și sporiri de capital dela 50.000 lei la 5.000.000 lei.

— „Crisana” institut de credit și economii din Brad, să înființeze două sucursale: una la Băița, județul Hunedoara și a doua în comuna Sebiș, județul Arad.

— Fabrica de Piele din Mureșeni, societate anonimă cu sediul în Mureșeni, strămutarea sediului la București.

— Societatea anonimă „Helcompa” din Cluj, funcționare cu un capital de lei 1.000.000.

— Fabrica Fuzionată de Rom și Liqueururi din Oradea, funcționare cu un capital de 4.000.000 lei.

— Industria Ceramică, societate anonimă din Boru-Mare, strămutarea sediului dela București la Boru-Mare.

Konjunkturakutatót állít fel a Kamarák Szövetsége az export előmozdítására

Manoilescu Mihály volt pénzügyminiszter nyilatkozata a szövetség új munkaprogramjáról

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének működése ellen a multban a kifogások arzenálját sorakoztatták fel az illetékes gazdasági körök.

Ez volt a helyzet, amikor a Maniu-kormány átvette a hatalmat és kiírta az új kamarai választásokat; ezzel egyidejűleg pedig az egyes kamarák s a kamarák szövetségének élére is interimár bizottságokat nevezett ki. Az új kamarai választások lezajlása után november 17-én tartja meg első közgyűlését Bukarestben a Kereskedelmi és Iparkamarák Szö-

vetsége, amelyen megválasztják az új vezetőséget.

Munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni Manoilescu Mihály volt pénzügyminiszterrel, a kamarák szövetségének interimár bizottságának elnökével, aki a szövetség átszervezésével és új munkaprogramjával kapcsolatosan a következőket mondotta:

— A szoroson vett napiproblémák gyors és célszerű megoldásán kívül néhány olyan terv megvalósítására teszünk javaslatot a kormánynak, amelyek a termelés nagyarányu felfo-

kozását fogják maguk után vonni. Ezek között első helyen említendő egy olyan szerv létesítése, mely állandó kapcsolatot tart fenn a külföldi fogyasztópiacokkal egyrészt és a belföldi ipari termeléssel más részről.

Ennek a szervnek az lesz a rendeltetése, hogy felkutassa azokat a külföldi piacokat, hol elhelyezhető a romániai ipar termelése és azok a nyersanyagok, amelyek eddig parlagon heverték. Az utóbbtól a bánya ipar fokozottabb fellendülése várható, valamint a kincstári bevételek fokozódása.

— A gyakorlatban ezt úgy fogjuk megvalósítani, hogy a Kamarák Szövetsége kebelében létesítünk egy úgynevezett „konjunktura kutató szervet, amelynek az összes jelentősebb kamaráknál lesznek kirendeltségei, hogy az egyes országok speciális termékeinek külföldi értékesítését is lehetővé tegyünk. Nem kell különben kihangsúlyoznom a konjunktura-kutató fontosságát — mondotta Manoilescu — mert az ma már nem is vitás, hogy ipari és bányatermelésünk fejlettségének egyik legtermészetesebb oka az, hogy nagyrészt csak a belföldi fogyasztásra van ráutalva és nincsenek exportterületei.

Örömmel regisztráljuk az évek óta meglévő kamarai szövetség első életrevaló tervét, mely biztató jele annak, hogy a bürokrácia utjáról végre le tér a reális követelmények felismeréséhez.

Elrendelték a kényszeregyezséget Ungár Armin temesvári nagykereskedő cég ellen

Ungár Armin temesvári rövidáru nagykereskedő néhány hónap előtt közvetlenül az új kényszeregyezségi törvény életbeléptetése után kényszeregyezséget kért maga ellen. A temesvári törvényszékhez benyújtott kérvényében az aktívák és passzívák feltüntetése mellett ötven százalékos egyezséget ajánlott és elvben a törvényszék a kényszeregyezés mellett döntött.

A cég hitelezői a napokban döntöttek a kényszeregyezés elfogadása ügyében. Összesen 9.842.061 lej követelést jelentettek be és ezt a bíróság 296 ezer lej kivételével elismerte. A szavazás alkalmával 8 millió 731.000 lejjel érdekelt hitelező az 50 százalékos kényszeregyezés mellett, míg 814.893 lejjel érdekelt hitelező ellene szavazott. A szavazás eredményeképpen kihírdették, hogy a hitelezők 91,5 százaléka a kényszeregyezés mellett szavazott és azt a törvényszék végleg elrendeli. Amennyiben a döntés ellen nem fellebbeznek, úgy a kényszeregyezés a feltüntetett ötven százalékos kvóta és a fizetési feltételek mellett érvénybe lép.

Citiți „Lemnul“

FIGYELO

*

Tőzsdeválság

A tőzsdei helyzet a világon mindenhol, Newyorkban csak úgy mint Párisban, Londonban éppen úgy, mint Bécsben, Brüsszelben, Antwerpenben, Amszterdamban, Stockholmban. Budapesten a legjobban fundált vállalatok részvényeinek árfolyama folyton lemorzsolódik. Persze semmivel sem jobbak a viszonyok Berlinben és Frankfurtban sem. Ha egyik nap a részvények egyik vagy másik kategóriájában némi emelkedést mutat az árjegyző lap, másnap, vagy legkésőbb harmadnap beáll a reakció és a kurzusok megint zuhannak lefelé, mintha ebben nem volna megállás.

A legerősebben, szinte katasztrófálisan Newyorkban és azután Brüsszelben tobzódott a baisse, de a többi tőzsdék irányzata sem mondható semmi tekintetben megnyugtatónak. Az irányzat látszólagos egysége dacára bizonyos, hogy a mozgalom nem egységes, nem egységes nemzetközi okokra vezethető vissza. Középeurópa és Amerika között a különbség annyira szembeszökő, hogy azt magyarázni sem kell.

Európában a tőzsde már évek óta kedvetlen, mert a tőkeképződés lassu, tehát nem képes az üzletet táplálni.

Az Egyesült Államokban is az a látszat, mintha a tőkeszükséglet kielégítése akadályokba ütköznék, de az nem olyan mérvű, hogy a tőzsdét be folyásolhatná. Az amerikai hausse nem pénzühiány miatt omlott össze, inkább saját szerelensége okozta hirtelen megszűnését.

máshol is megtörtént, hogy egyes társaságok részvényei olyan árfolyamokat értek el, hogy hozamuk mögötte maradt az akkori szokásos kamatozásnak, de ennek majdnem mindegyik nem okozott károkat; sőt talán inkább a megkönynyebbülés érzését válthatta ki, hogy az amerikai tőzsdének az európai tőkere gyakorolt ellenállhatatlan vonzóereje esőkent.

Bizonyos, hogy a newyorki tőzsde irányváltoztatásának a hatása az európai tőzsdékre nem marad el; de ma még nem lehet tudni, mi lesz, mert sok függ az amerikai hitelpolitikától, attól ugyanis, hogy a kontinensünkön már megkezdődött konjunkturát bőséges hitel nyújtásával támogatja-e majd, vagy pedig magas kamatokkal továbbra is a nemzetközi deflációval kedvez-e.

Németországban és nálunk a tőzsde nehezen tudja a fizetésképtelenségek nagy tömege által okozott nyomást még abban az esetben is kiheverni, ha a nemzetközi pénzüviszonyok csakugyan megenyhülnek. Erre a hosszú lejáratu hitelnek nagyobb arányban való rendelkezésre állása volna szükséges.

Lezajlott az Ugir bukaresti konferenciája

Nagyiparosok és munkások egységesen foglaltak állást a kormány iparpolitikája ellen

Az UGIR renkívüli közgyűlést tartott, amelyen az összes jelentősebb romániai gyárosok képviseltették magukat. A Bánságból Totis Rezső megbízásából megjelent Tolnay dr., a sörgyár képviselőjében a koncern egyik tagja és Lendvai Jenő. Kolozsvárról Farkas Mózes, a munkásság képviselőjében pedig Fluera és Mirescu szocialista képviselők.

A renkívüli közgyűlést tiltakozásának szánták a kormány iparpolitikája ellen, amely a nagyipar helyzetét napról-napra súlyosítja. A renkívüli közgyűlés kezdetén kiderült, hogy az Ugirnak jelenleg nincs elnöke. Bushila elnök lemondott és az Ugir minden ragaszkodása ellenére fenntartotta lemondását. Bushila nem is jelent meg a közgyűlésen, úgy hogy az elnöki tisztséggel Penescu-Kertchet, az ekszponált liberális gyároszt bízták meg.

A munkaszerveződeskről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál Mirescu felszólalt és kijelentette, hogy a munkások szívesen mennek bele olyan

megoldásba, amely szerint munkaadókból és munkásokból alakult vegyes bizottság találja meg a megfelelő alapot a kérdés megoldására. Mirescu bejelentését a gyáriparosok tapasal jutalmazták. Mirescu folytatván beszédét hangsúlyozta, hogy a szociáldemokrata párt mindig helytelenítette és most is

helyteleníti a kormány iparpolitikáját,

amely veszedelmet jelent az országra. Maga is kifogásolja, hogy a kormány mindig külföldről rendel iparekket, legutóbb is rendelt Németországból száz vagon, holott Romániában a munkanélküliek száma egyre nő és eddig is már meghaladja az egymilliót.

Az Ugir renkívüli közgyűlése több törvényjavaslat tárgyalása után elhatározta, hogy Penescu-Kertchet vezetése mellett monstrekiűldöttségként meneszt Maniu Gyulához és Madgearu Virgil miniszterhez és kérni fogja a nagyipar sérelmeinek orvoslását.

Hotărârile bancherilor pentru sanarea Băncii Franco-Română

Pentru înființarea noiei bănci în locul Băncii Franco-Române, s'a alcătuit o comisie de experți

Consfătuirea băncilor anunțată pentru Miercuri seara la Banca Românească a avut loc sub președinția dlui N. P. Ștefănescu. Au luat parte dnii Tabacovici din partea Băncii Marmorosch Blank et Comp., W. Dinerman (Banca Moldova), M. Athias (Banca de Credit), I. Georgescu (Banca Generală), Tarcea (Banca Comercială Română), Marchezano (Banca Italiană și Română) P. Ghika (Banca Chrissoveloni) și J. Crețeanu din partea Băncii Românești. Banca Franco-

Română a fost reprezentată prin dnii ing. Kapriel și Ciocărlie. S'a luat în discuție propunerea conducerii Băncii Franco-Române pentru crearea unei noi bănci și modalitățile de acoperire a deponenților. Deoarece propunerea este prea amplă, s'a numit o comisie de trei bancheri, cari s'o studieze și să facă propuneri concrete.

Hotărârile comisiei vor veni în discuția bancherilor în consfătuirea care se va ține peste două, trei zile.

Transporturile de țitei pe CFR.

Se vor face în vagoane speciale

Diracțiunea de exploatare CFR a luat măsura ca pe viitor stațiunile să nu mai primească inscrieri pentru transporturile de țitei în vagoane cazane CFR.

După cum se știe, vagoanele cazane sunt de două feluri: vagoane așa zise „albe”, — pentru transportul benzinei, lampantului și uleiurilor ușoare, — și vagoane așa zise „negre”, cari servesc pentru transportul țiteiului, păcurei și motorinei.

Organele căilor ferate au observat dela o vreme că dacă într'un vagon în care s'a transportat țiteiu se pune păcura fără ca în prealabil acel vagon să fi fost spălat, din cauza rezidurilor de țitei, de pe fundul vagonului, păcura se alterează și nu mai este propice pentru ars în focarele locomotivelor.

Cum, pe de altă parte, este greu să se pretindă predătorilor de țitei să-și spele cu benzină vagoanele cazane, după

descărcare și cum administrația căilor ferate nici nu poate urmări cu eficacitate ca această operațiune să fie efectuată în bune condițiuni, s'a decis ca să nu se primească, pentru moment, nici un vagon de țitei în vagoane CFR.

Bineînțeles însă că direcțiunea generală va efectua transporturi, ca și până acum, predate fie în vagoane proprii, fie în vagoane chiriaste dela particulari.

În acelaș timp, administrația căilor ferate a mai decis ca parcul de vagoane cazane CFR care până în prezent se împărțea după cum am mai spus în două categorii — albe și negre — pe viitor să se împartă în trei categorii, afectându-se o parte a lui și exclusiv transporturilor de țitei, pentru cari se cer, în momentul de față, peste 400 de vagoane.

Și pentru ca vagoanele cazane negre să se deosebească, de

cele ce vor servi la transportul țiteiului, acestea din urmă vor fi vopsite cu o culoare caracteristică, probabil în roșu.

Importul aparatelor de măsurat benzină

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor punctelor vamale din țară prin care le face cunoscut că în conformitate cu disp. art. 12, 13 și 19 din legea pentru aplicarea sistemului metric și art. 17—19 din regulamentul respectiv cum și deciziunea min. nr. 55546 din 1928, aparatele de debitat, și măsurat benzină, uleiuri, petrol, etc., sunt supuse în mod obligatoriu verificărilor legale.

În consecință potrivit dispozițiilor art. 25 din legea pentru aplicarea sistemului metric aceste aparate se permit la import numai în urma avizului de măsură și greutatei respectiv.

Contrar acestor dispozițiuni legale parte din Oficiile vamale permit importul aparatelor menționate fără avizul prealabil al Bir. de Măsură și Greutate dând astfel posibilitatea celor interesați de a se sustrage verificării, ceea ce înlesnește pe deoparte introducerea de aparate nelegale, iar pe de altă parte se păgubește Statul prin neincasarea taxelor de verificare datorate. Cităm cazul vămii Satu-Mare, care a permis importul unui măsurător de benzină firmei „Central Garage” din Satu-Mare, pe baza declarației de import no. 11518 din 29 Maiu 1929, fără avizul biuroului de Măsură și greutate din Satu-Mare.

Cei interesați induc de multe ori în eroare autoritățile vamale declarând aparatele de măsurat benzină drept simple pompe pentru debitat lichide.

În special în modul acesta se introduce în țară aparate nelegale, la care corpul de pompă servește drept măsură și care nu sunt admise la verificare. Aceste aparate se deosebesc de pompele simple prin faptul că au un aparat de totalizare a cantităților măsurate destul de vizibil.

Trei noi insolvențe în Oradea

Firma de haine M. Lamm din Oradea, având la pasive 2.458.725 lei, iar la active 1.160.120 lei, a cerut concordat preventiv, oferind creditorilor o cotă de 50%, achitabilă în 24 rate.

A doua firmă ajunsă în insolvență, este papetăria Sipos & Reich, care la pasive are 2.434.927, iar la active 1 milion 519.548 lei. Creditorilor, cari sunt din țară și streinătate, le oferă o cotă de 50%, pentru care garantează dna D. Reich și dna Iosif Sipos.

A treia insolvență s'a produs la firma Ernest Szilágyi, care are o pasivă de 5.289.820, având la active 1.940.000 lei. Proprietarul oferă o cotă de 50%, achitabilă în decurs de 2 ani.

Széleskörű munkaprogramot dolgozott ki a Bánáti Gyárosok Szövetségének új vezetősége

Totisz Rezső belga királyi konzul lett a szövetség új elnöke

A Bánáti Gyárosok Szövetsége rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Totisz Rezső belga királyi konzul, a Gyapjúipar vezérigazgatóját választották meg a szövetség elnökének.

A bánági nagyipar hivatott vezetőléria került a szövetség élére, aki közlésített egyéniségének és közgazdasági tekintélyének latba vetésével károlja fel a gyáripar sok problémáját.

Benedict Norbert társelnök nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést, majd Neubauer Gyula igazgató a legutóbbi rendes közgyűlés által kiküldött bizottság javaslatát a szövetség reorganizációja ügyében terjesztette elő. Neubauer Gyula utalt arra, hogy

a bánági gyáriparnak meg kell szervezkednie a jövő feladatok eredményes megvalósíthatása érdekében

és ezért a bizottság szükségesnek tartotta szakma szerinti csoportok létesítését, amelyek saját szakmájuk problémáit elaborátumba foglalva azokat a szövetség vezetősége elé juttatják. A közgyűlés az indítványt magáévá tette.

A közgyűlés Totisz elnök mellé társelnöknek megválasztotta Benedict Robertet, alelnökök lettek: Báltescu János dr. és Prochaska Ede.

Totisz Rezső nagyszabású, mélyen szántó gondolatokban bővelkedő gazdasági eszpozét és szélesvonalu programbeszédet mondott. A bánági szövetség jövőbeli működését esetelő kijelentéseiben Totisz hangoztatta, hogy

az érdekközösségek védelmében nem tűnnek meg politikát,

mert ez a szövetség érdekeivel nem egyeztethető össze. A bukaresti központtal az összhangot fenn kívánja tartani, de ez nem jelenti azt, hogy a bánági szövetség önállóságát feláldozná. Programjába felvette a temesvári iroda kiépítését a bánági ipar helyi érdekeinek szolgálatában. Hitelezői védegyeletet kíván alakítani és

hitelezői katasztert.

Információs iroda állítandó fel a szövetség keretén belül kereskedelmi alapon. Végül a bánági szövetségnek Bukarestben külön irodája szerve-

zendő meg. Ezen programm segítségével reméli a szövetséget anyagilag is megerősíthetni.

A közgyűlés osztatlan tetszéssel fogadta a programot, majd az új elnök indítványára az egyes szakcsoportok elnökeit a következőkben választotta meg:

Fonó- és szövőipar Klein Viktor, ruházati ipar Vermes Ernő, vegyészeti- és bőripar Neubauer Gyula, vas- és fémipar Drexler Vilmos, építő- és faipar Lindner Jenő dr., számvizsgálók Sternlicht Ernő és Krayler Ele-

mér, pénzügyi bizottság Bernstein Sándor, Wilhelm János, Kinsky Jenő dr., Klein Ernő. A választott bizottság előadója Jakobi Kálmán dr., tagjai Löwinger Dezső, Neubauer Gyula és Vermes Ernő. A választmány tagjai az elnökségen és a csoportelnökökön kívül még Barta Lajos, Brebenar Vasile, Frankl Frigyes, Jakobi Kálmán dr., Klein Ernő, Miklosi Kornél dr., Battyánszky Elemér (Buziás), Pollák Árpád (Lugos), Rohrlieh Miksa, Tauszig József és Undisz Mihály (Zombolya).

Változások várhatók a Resica igazgatóságában

A Bodenkreditnél beállott ismeretes nagy változások után élénken foglalkoztatta a belföldi piacot az a kérdés, hogy mi lesz az ország legnagyobb nehézipari vállalatának, a Resicának sorsa.

Amint beavatott forrásból értesülünk, a Resica sorsát egyelőre úgy döntötte el az Österreichische Kreditanstalt igazgatósága, hogy a Banca de Credit Roman, amely ugyanazon tőkeérdekeltségbe tartozik, mint a Kreditanstalt, tehát Rothschildérdekeltség, intézze a Resica bankári teendőit.

A Credit Roman ezt a megbízást annál is inkább vállalhatja, mert

pénzügyi körökben ismeretesek azok a kapcsolatok, amelyek a Resica és Credit Roman között az utóbbi esztendőben kialakultak, amikor Kaufmann Oszkár, a Credit vezérigazgatója a Mendelsohn-csoporttól szerzett egy nagyobbösszegű hiteltőkét a Resicának és később maga is teljesített bankári teendőket a Resicának.

Az átmeneti állapot tehát az lesz, hogy a Credit Roman, mint a Resica bankárja, főrésztvényese és főhitelezője, fogja az ügyeket intézni, aminek természetesen az is előfeltétele, hogy az új igazgatóságban rövidesen gyökeres változások várhatók.

Numai în Cluj și Timișoara se înființează burse

In Oradea, Arad, Satu-Mare, se va inaugura o politică economică specială de încurajare prin întreprize pe camere arbitrate — „Lloydul” din Timișoara va continua să funcționeze

Duminică a avut loc în palatul Camerei de Comerț și Industrie din Cluj, o importantă consfătuire sub președinția dlui M. Manoilescu, președintele Uniunii. Au mai luat parte dnii Apostol Popa, vicepreședinte și Gh. Christodorescu, director general, precum și toți președinții, vicepreședinții și secretarii Camerelor de Comerț și Industrie din Ardeal.

S'a discutat, în primul rând, chestiunea înființării de burse de mărfuri și de efecte în Ardeal și Banat.

În urma discuțiilor s'a ajuns la soluția de a se înființa numai două burse, una la Cluj și a doua la Timișoara.

Reprezentanții Camerelor de Comerț din Ardeal și Banat au cerut cu insistență ca proiectul Uniunii referitor la

înființarea Camerelor de arbitri pe lângă Camerele de Comerț și Industrie

să fie legiferat cât mai repede, pentru ca în situația de azi se simte mare nevoie de aceste instanțe.

D. M. Manoilescu, a făcut o expunere amănunțită asupra unui proiect: pentru

modificarea impozitelor pe venitul comercial și industrial,

proiect care ține seamă de doleanțele comerțului și industriei fără a stingheri productivitatea acestui impozit. Camerele de Comerț și-au dat sea. Camerele de Comerț și-au dat asentimentul pentru acest proiect.

D. Mihail Manoilescu mai constată, că dorința este unanimă să se înființeze burse de efecte numai la Cluj și Timișoara.

Pentru orașele de granița de Vest, Timișoara, Arad, Oradea și Satu-Mare trebuie inaugurată o politică specială prin

înființare de întreprize și un sistem de încurajare prin tarife de transport

pe CFR. A doua parte ar fi crearea zonelor libere. Bursa de mărfuri la Oradea nu poate conta pentru comerț. Bursa este numai o înregistratoare pentru comerț. Se va compensa cu camera arbitrală. Asigură că va interveni la locurile în drept, ca

până la înființarea camerei arbitrale, activitatea Lloydului să nu fie stăngenită,

iar când se va înființa Camera ar-

bitrală „Lloydul” va trece la Camera de Comerț. Distribue celor prezente broșura sa: „Problemele comerciale și industriale ale actualității” și-i roagă să completeze cuprinsul aceluși program cu ideile, propunerile și mai ales cu chestiile regionale, până

la data de 17 Novembrie, când se va constitui Consiliul.

Uniunii Camerelor.

S'a hotărât în unanimitate ca să se dea aviz favorabil pentru înființarea de burse orașelor Cluj și Timișoara.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlése

Szombaton a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlést tartott, amelyen a tagok nagy számban jelentek meg. A közgyűlés tudomásul vette az igazgatóság jelentését, megválasztotta a 16 kamaralevelező tagot, állást foglalt a közszállítások kiírása körül előforduló szabálytalanságok ellen. Majd foglalkozott a városi villamosüzemmel és átíratott intézett a városhoz, kérve, hogy a szakértők között a kamara kiküldöttjének is biztosítson helyett. A közgyűlés elhatározta, hogy minden erejével küzdeni fog a közigazgatási törvény 27-ik §-a ellen, amely a községeket felhatalmazza arra, hogy saját számlájukra a kereskedelemmel foglalkozzának. Ez az intézkedés nemcsak az érdekelt kereskedőknek okozna mérhetetlen károkat, hanem — a hozzáértés nélkül folytatott községi kereskedések — kárára lennének a köznek is. A közgyűlés delegátusokat jelölt ki a Banca Nationala cenzorai közé, tudomásul vette a felügyelőbizottság jelentését és felhatalmazást adott az igazgatóságnak, hogy az egyes tételeknél megtakarított összegeket a költségvetés keretein belül más kiadások fedezésére fordíthassa. A pénzügyi bizottságba a közgyűlés Marius és Szabó Jenő kamarai tagokat választotta meg.

Felszámol egy régi temesvári fűszer és gyarmatáru cég

A súlyos gazdasági válság, a fogyasztóképeség nagyarányu visszaesése, a pénz- és hitelkriszis még a legjobban megalapozott és tőkeerős kereskedelmi és iparvállalatokat is leépítésre, üzemesökkenítésre kényszeríti. A nyílt és titkos fizetésképtelenségek száma napról-napra szaporodik, a esődstatisztika szomorú képet mutat, új vállalkozás ritka, mint a fehér holló és az ipar és kereskedelem sötét perspektívájú jövőnek néz elé. Temesvár és a Bánág egyik legrégebb fűszer- és gyarmatáru engross üzlete volt a Deutscher Markus és Fia cég, amely azonban szintén nem bírta megbirkozni az áldatlan gazdasági viszonyokkal és a tulajdonosok ezért a cég felszámolását határozták el.

Pyram-Pasta tubusban fényesíti és festi a legkényesebb cipőket „LEDA” Timișoara. Autókat, bőroket, tömegárut legjobban a „LEDA” vegyészeti gyár által készített „CELLOLEDIN” Spritzlakkal festhet. Kérjen ajánlatot.

„LEDA”
fabrica de prod. chimice s. a.
TIMIȘOARA

Strugurii în recolta anului

Culesul strugurilor în toate statele exportatoare de vin, este terminat. Lipsesc însă până în prezent datele statistice precise în ce privește cantitatea, în schimb se cunosc în cea mai mare parte prețurile strugurilor și mustului în diferitele state. Se poate spune că în statele europene recolta de struguri din acest an a fost bună, în unele țări foarte bună și mai bună decât în anul trecut. Prin aceasta se explică și prețurile scăzute.

În Franța și Spania recolta de struguri a fost bună, în special în Spania. Strugurii s'au vândut cu cca 450—500 lei 1 q. În Jugoslavia recolta a fost bună nu numai în ce privește cantitatea, dar și în ce privește calitatea. Jugoslavia a exportat struguri în special la Viena, cu un preț de 400—450 lei 1 q. Guvernul jugoslav pregătește măsuri pentru o dezvoltare a exportului de vin.

Recolta Austriei a fost de asemenea bună dar cu toate acestea importul în special cel din Spania, Bulgaria, Italia și Jugoslavia, a fost considerabil. Ungaria a avut o recoltă excelentă, calitatea a fost bună.

Recolta din România a fost multumitoare, calitatea bună. În Bulgaria recolta strugurilor a fost bună în ce privește calitatea. Cantitatea, încă a fost mai mică cu 20% față de cea anterioară. Bulgaria a exportat în anul acesta peste 600 vagoane struguri, în special în Austria, Germania, Cehoslovacia și Polonia, prețul variind între 450 și 680 lei de 1 q.

Részvényesek központi védőegyesülete alakult Csehszlovákiában

A napokban megalakult a csehszlovák részvényesek központi védőegyesülete, amely közzétette alapszabályait.

Ezek szerint az egyesület célja: helyes, objektiv és időszerű jelentésadás a részvényeseknek a vállalatokról. Az egyesület fuziók, gyűlések részvényki bocsátások, alapszabályváltozások, likvidációk, csődök, és egyezkedések esetén való tanácsadás és segítség. Az egyesület további feladata, hogy a részvényesek között barátságos kapcsolatokat hozzon létre és hogy a részvényeseket a vállalatok iránt intenzívebb érdeklődésre bírja. Ezen a révén az egyesület számára lehetőség adatik, hogy tagjait azonnal és minden tekintetben segíthesse. Az egyesület nemcsak belföldi vállalatok részvényeseinek érdekeit fogja védeni, hanem külföldi üzemekben részes csehszlovák polgárokét is. Az egyesület állandó érintkezésben lesz külföldi rokonirányu egyesületekkel.

Citiți „Lemnul“

Csak két tőzsdéje lesz Erdélynek és a Bánságnak

A tőzsdék székhelye: Kolozsvár, Temesvár

Az erdélyi városok már hazamosabb ideje versengenek, hogy melyikük kapjon tőzsdét. Kolozsváron tartották meg az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák együttes értekezletét **Manoilescu** volt pénzügyminiszter elnöke alatt.

Temesvár, mint a Bánság ke reskedelm és ipari gócpontja, elsőnek jelentette be igényét. Nagyvárad csarnokának 60 éves fennállása és eredményes működésére alapítja igényét. Az aradi kamara képviselői kijelentik, hogy a választott bíróságot fenntarthatják, lemondanak a tőzsdéről, noha Arad-

nak már régebb volt tőzsdéje.

Manoilescu elnök megnyugtatóan kijelentette, hogy minden kamaránál fognak választott bíróságot létesíteni. Egyben közölte, hogy az egyes kamaráknak az új tőzsdék felállítására vonatkozó határozatát magával viszi Bukarestbe, ahol a végleges döntés most már rövid időn belül megtörténik.

A kamarák lezajlott értekezletén uralkodó hangulatból megállapítható, hogy több mint bizonyos, hogy csak Kolozsváron és Temesváron állítják fel az új tőzsdét.

O nouă lege a industriei

Lucrările preliminare au fost terminate

S'a hotărât întocmirea unei noi legi pentru încurajarea industriei naționale. În acest scop, s'a însărcinat direcția generală a industriei din Ministerul comerțului să pregătească materialul necesar întocmirii unui proiect de lege.

În același timp au fost însărcinați, câțiva specialiști, să studieze chestiunea și să facă propuneri. Toți atașajii comerciali de pe lângă legațiile românești în străinătate, au fost solicitați să trimită Ministerului, tot materialul existent în țară care se află, în această problemă.

Aceste lucrări preliminare sunt astăzi terminate și întregul material necesar întocmi-

rei noiei legi pentru

încurajarea economiei naționale

este adunat.

O comisie specială va fi instituită zilele acestea, cu scopul de a întocmi un proiect de lege, care va fi adus, în debaterile Parlamentului, încă în sesiunea de iarnă.

Prin noua lege a industriei se urmărește, ca

avantagiile industriei să fie puse pe baze solide și stabile,

iar încurajarea să fie acordată, într-o asemenea proporție, încât să stimuleze dezvoltarea industrială.

Az állami bányák komerciaiizálása

A bányavidéki állami fém-bányák egy-két évtized előtt még számottevő jövedelmi forrásai voltak az államnak.

Az utóbbi évtized alatt az állami bányáknál megdőbbentő visszafejlődés mutatkozott és nem hogy jövedelmet hajtottak volna az arany és ezüstbányák az államnak, de állandó ráfizetéssel dolgoztak.

A közeli napokban messze kiható változások várhatók az állami bányászathban. A komercializáló törvény, amely január elsején már életbelép, az állami fémbányászat tekintetében is jelentős változásokat hoz.

Mielőtt az állami üzemek komercializálása megtörtén-

nék, a kormány szükségét érezte annak, hogy a kereskedelmesítés kérdésében megkerdezze az érdekelt területek kereskedelmi és iparkamaráját.

A szatmári kamarához is megjött az iparügyi miniszter megkeresése, mely a szatmármegyei állami bányaművek komercializálása tekintetében kér javaslatot a kamarától. A kamara széleskörű ankét megtartása után memorandumában többek között azt javasolja a kormánynak, hogy a komercializálással kapcsolatban ne koncessziós rendszerrel adják oda az egyes aspiráns vállalkozóknak az állami kohókat, hanem az összes bányatermelők szövetkezeti alapon kapják

meg a kitermelési engedélyt. A kamara javasolja, azt is, hogy a nagybányai állami bányák aranytisztító laboratóriumát pedig adják oda a Nemzeti Banknak koncessziós alapon.

Taxarea fitingurilor și a tuburilor de fier laminat

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor punctelor vamale din țară, prin care le face cunoscut că pe baza deciziunii Ministerului de industrie cu Nr. 102463 din 929, aprobată și de d. ministru de finanțe, până la noul dispozițiuni, se vor impune fitingurile servind împreună tuburilor de fier, cu lei 120 suta de kgr.. Aceasta, prin derogare dela dispozițiunile notei I. de sub art. 4080. Această taxare se va face pentru orice transport ce se prezintă spre vamuire, fără a fi nevoie de o autorizație specială pentru fiecare caz în parte.

În ce privește tuburile de fier laminat, simple, negalvanizate, trase sau sudate și celelalte bucăți de împreunare ale lor, cum sunt: flanșele și mușele (art. 1080) nu se va aplica taxa redusă de 120 lei suta kgr. prevăzută de nota II. de sub același articol (1080), decât în baza unui ordin special dat pentru fiecare transport în parte. Dispozițiunile ord. circ. Nr. 223403 din 27 August 1929 rămân în vigoare, în sensul că pentru tuburile zincuite (galvanizate) și părțile lor (art. 1081) se va aplica suprataxa de 20 la sută la taxa redusă de 120 lei suta de kgr. întrucât tuburile galvanizate nu se fac deloc în țară.

Uj likörgyár Nagyváradon

A törvényszék bejegyezte a „Fabrica Fuzionata de Rum si Lichiori din Oradea S. A.” (Egyesült Nagyvárad Rum és Likör gyár R. T.) cégét, melynek alakuló közgyűlése 1929. szeptember 29-én volt. Alapítók: 4.000.000 lej. (Négyszáz darab részvény à 10.000 lej.) A részvénytőke befizetéséhez apporttal a következő cégek járultak hozzá: Hitter és Breuer 775.000 lej, Bognár és Szántó 270.000 lej, Füchsl Testvérek utódai R. T. 210.000 lej, Comert de Alcool S. A. 185.000 lej, Zoltán Géza R. T. 185.000 lej, Ullmann Arthur 140.000 lej, Fellner József 130.000 lej, Spitzer Bernát 105.000 lej. Az igazgatóság tagjai: Stern Simon, Klein Jakab, Varga Antál, Gutfried Emánuel, Klein Mór, Zoltán Géza, Fellner József, Ullmann Arthur, Spitzer Bernát, Mezey Miklós bankigazgató, Hitter József. A céget 3 igazgató jegyzi, vagy két igazgató és 1 cégjegyzésre felhatalmazott tisztviselő. Stern Simon és Klein Jakab igazgatósági tagok a cégjegyzésnél együtt nem szerepelhetnek.

„VICTORIA“

PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYÁR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely

<p>Produce: șireturi pentru ghețe, trese, șireturi de lama gofrate, șitașuri și diferite articole de pasmanterie de prima calitate</p>	<p>Gyárt: mindennemű cipőfűzől, lámaszegől, sujtást, tresset borítást és különböző speciális paszományárut elsőrangú kivitelben</p>
---	--

:: Telegram: Pasmanteria Victoria ::

Jelentés az adófrontáról

**Előkészületek az új adókvetési munkálatokra —
Egy évre előre kell lefizetni az italmérési ille-
tékeket — A kincstár október havi bevételei**

A vezető pénzügyi tisztviselők bizalmasra veszik, hogy a pénzügyi kormány a jövő évi adókvetések alkalmával már életbelépteti mindazokat a módosításokat, amelyeket tavaly nem volt idő érvényre juttatni és törvényerőre emelni. Éppen ezért az előzetes vizsgálatokat is már olyan államban akarják lefolytatni, amely megteheti a pénzügyi kormány révén leérkező módosító rendelkezéseinek. Az előzetes vizsgálatokat természetesen csak az egyenes adó fizető nagyobb cégeknél vagy vállalatoknál ejtik meg abból a szempontból, hogy az időkvetőbizottságok jobban legyenek tájékozódva az illető adófizető cég vagy vállalat üzleti forgalmáról, jövedelméről és általános anyagi helyzetéről. De az egyenesadó kvetésére való előkészületek mellett

változásokat eszközölnek a közvetett adók megállapításánál is, valamint a különböző illetékek befizetési módzatainál.

Az illetékek közül legfontosabb az italmérési illeték megállapítása, amelynek éppen ezért már meghatározták befizetési módzatait.

Az italmérési illetéket egy esztendőre előre kell lefizetni.

tekintet nélkül arra, hogy egész évben gyakorolja-e az illető az italmérési jogot. Tekintve, hogy a költségvetési év január elsejével kezdődik, az italmérési illetéket 1930-ra legkésőbb január 15-ig kell befizetni. Mindazok, akik az illetéket eddig a dátumig nem fizették volna be, késedelmi kamatot fizetnek.

Az italmérési jog hatályát veszti, ha az illető italmérő 1930 március elsejéig nem fizeti be az illetéket. Miniszteri rendelkezés szerint a joghatályvesztést az illetékes pénzügyi közegek állapítják meg és jegyzőkönyvbe foglalják. Ha évközben szerzi meg valaki az italmérési jogot, az illetéket mindenkor a megállapításától számított tizenöt napon belül kell befizetni. Amennyiben ilyen esetben az illetéket az italmérő nem fizetné be a meghatározott időn belül, a pénzügyi közegek foglalást és három napon belül végrehajtást rendeznek a késedelmi kamattal emelt illeték összegének erejéig.

Ugyanekkor megállapította a közvetett adók előkészítő bizottsága azokat a bírságokat is, amelyekkel az esetben bírságolják meg az italmérőket, ha engedély nélkül árusítanak italokat. Ilyen esetben bírság fejében a megállapított italmérési illeték nyolcszorosát kell megfizetni. Ugyanekkor ezt a bírságot kell fizetnie azoknak is, akik továbbra is árusítanak italokat, mikor italmérési engedélyük az illeték be nem fizetése esetében joghatályát veszítette. Mindkét esetben a bírság mellett elkobozzák az italmérési engedélyt is. Megállapították továbbá, hogy ha az egyes italmérők a város más helyein akarják italmérési jogukat érvényesíteni, vagy bármilyen változtatást óhajtanának eszközölni, először is a pénzügyigazgatásnál kell jelentést tenniük. A közvetett adók igazgatósága javasolni fogja a kérelmet és végső fokon a pénzügyi államtitkár dönt felette.

Az italmérési illeték

ugyanazon összegű, akár korlátozott, akár korlátlan italmérési engedélyről van szó.

Ezzel szemben a bizottság ismételt felhívja a korlátozott italmérési engedélyekkel rendelkezők figyelmét, hogy az előirt szabályokat okvetlenül tartásuk be, mert különben a legszigorubb eljárást indítják ellenük. Az italmérési illeték befizetésénél az italmérési engedélyt külön figyelmeztetés nélkül is minden alkalommal fel kell mutatni. Az illetékek ellenében kapott nyugtákat pedig minden ellenőrző pénzügyi közegnek kérésére azonnal be kell mutatni. Az illeték befizetésének késése esetén minden tekintetben követni kell az illető pénzügyi közeg utasításait.

Rövidesen elkészül a közvetett adók kvetésére vonatkozó tervezet is,

amelynek előkészítésénél a helyi viszonyokat veszik elsősorban tekintetbe, hogy alkalmazhassák ezekhez a miniszterium által kibocsájtandó általános érvényű rendelkezéseket.

A pénzügyminiszterium — egyébként — most tette közzé az októberi állami bevételek kimutatását. A kimutatás szerint a bevételek okt. hónapban 3.750.000.000 tesznek ki, vagyis

150 millióval nagyobbak, mint szeptember havában.

Az októberi inkasszó az előirányzott bevételeket hatmillióval haladja meg. A költségvetési deficit ezáltal lényegesen csökken.

Guvernul convins de greutățile cu cari luptă industria de petrol

Asanarea societății I. R. D. P.

La Ministerul de industrie și comerț a avut loc o consfătuire a creditorilor soc. I. R. D. P. Această consfătuire a fost convocată de minister — în calitate de creditor al soc. I. R. D. P. — și prezidată de d. dr. Ernest Ene, secretarul general al Ministerului de industrie și comerț. Cu această ocazie

s'au examinat greutățile prin care trece industria de petrol

în general și în special societățile cu capital românesc printre care și I. R. D. P. și cari societăți ar trebui ajutate.

În urma propunerii duli dr. Ernest Ene, creditorii soc. I. R. D. P. au admis să acorde

o păsuire de 14 de zile pentru creanțele ce le au

asupra sus zisei societăți, sperându-se ca până la 15 Decembrie a. c. când expiră acest termen să se poată găsi mijloace necesare de asanare a soc. I. R. D. P.

Moratoriumot kapott a hitelezőktől a fizetésképtelen I. R. P. D.

Teljes összeomlás fenyegeti az I. R. P. D. és a Creditul Minier petrolvállalatokat

Az ország gazdasági és politikai életében egyaránt általános megütőközéssel és megdöbbenéssel vették tudomásul, hogy az I. R. D. P. és a Creditul Minier, amelyek Románia legnagyobb petrolvállalataihoz tartoznak, fizetési nehézségek közé jutottak. A két vállalat kizárólag liberális tőkével és a prin noi în sine elvei értelmében alakult meg és lett irányítva. Ez a politika elkerülhetetlenül maga után vonta a két vállalat anyagi összeomlását, amely bukaresti jelentés szerint feltétlenül

bekövetkezik, ha csak valamilyen idejében történő intervenció a két vállalatot és ezzel egyidejűleg sok ezer kistrésztényest meg nem menti. Madgearu iparügyi miniszter értekezletre hívta egybe az I. R. D. P. hitelezőit, amelyek között az állam szerepel a legnagyobb összeggel: több mint 80 millió lejjel. Elhatározták, hogy

negyvenöt napos moratoriumot adnak a vállalatnak

esedékességei rendezésére.

Ujabb három fizetésképtelenség Nagyváradon

Lamm Mór nagy ruhakereskedő kérte a kényszeregyezségi eljárás megindítását. Lamm Mórnak két évtized óta van ruhaüzlete Nagyváradon.

A kéréshez csatolt mérleg szerint: a passzivum összege 2,458.723 lei; az aktivum összege 1,160.120 lei.

A deficit tehát: 1,298.608 lei. Az aktivum így alakul: Árúkészlet 1,167.905 lei, követelések 62.215 lei, berendezés 10.000 lei.

Lamm Mór ajánlata a következő: ötvenszázalékos kvóta, kamat és költségek nélkül; huszonnégy egyenlő részletben; az első részlet esedékes hat hónappal az egyezés életbelépte után.

A másik kényszeregyezségi kérést a Sipos és Reich papirkereskedő cég adta be. A cég tartozásainak összege 2 millió 434.927 lei. Az aktivum viszont 1,519.548 lei. Fedezetlen tehát: 915.379 lei.

A hitelezők közt nagyváradai bukaresti, craiovai, nagyszebeni, brassói, továbbá bécsi, zág-rábi, nürnbergi stb. cégek szerepelnek. Ajánlat: ötven százalék; harminc nappal az egyezés életbelépte után, hávonta három évi egyenlő részletben. Garanciát Reich Dezsőné és Sipos Józsefné nyújtanak.

A Szilágyi Ernő cég 30-án dr. Csongrádi Attila ügyvéd útján kérvény nyújtott be a törvénytörvényhez, melyben kéri a kényszeregyezségi eljárás megindítását. Kérvényében előadja, hogy erre a rossz üzletmenet kényszeríti, hogy szezoncikkei elértéktelenedtek. A cég 1910. óta áll fen, 1913. október 10-én megnyitották ellene a csődöt, a csőd eljárás 1914. január 23-án ért véget. A cég aktivái összesen 1,940.000 lejre rugnak, míg passzívái 5,289.820 lejt tesznek ki, úgy hogy a deficit 3,349.820 lei. Az 5,289.820 lei passzívából 2,819.330 lei ingatlan bekebelezéssel és különböző garanciákkal fedezve van a fedezetlenül maradó 2 millió 470.490 lejre felajánl 50 százalékos, amit 1930. június 1-től kezdődően két év alatt fizetne ki. Erre garanciát a kérvényben nem ajánl fel.

Inlesnirea legăturilor de transport prin Maramureș și Bucovina

D. ing. Cezar Mereuța, sub director general al Căilor ferate, a plecat la Praga pentru a participa la schimbul instrumentelor de ratificare a acordului feroviar româno-polonez, încheiat luna trecută la București și care privește tranzițul dintre cele trei țări pe linia cuprinsă între Valea Vișeuului și Grigore Ghica-Vodă.

Dela Praga, d. ing. Mereuța va pleca la Paris, unde — dimpreună cu d. ing. Miculescu — va reprezenta căile ferate române la adunarea comitetului uniunii internaționale de drum de fer.

**Ne fogadjon el mást
Gladys cipőkrém
a legjobb!**

Băncile admise în Asociația Bursei

Mercuri sera s'a întrunit în palatul Camerei de comerț și industrie Comisiunea însărcinată cu alcătuirea asociației bursei de efecte, acțiuni și schimb din Capitală în conformitate cu noua lege a burselor a studiat cererile diferitelor societăți și persoane și a hotărât până în prezent înscrierea următoarelor bănci în Asociația Bursei:

Banca Națională, Banca Marmorosch Blank et Co., Banca Românească, Banca Generală a Țării Românești, Banca de Credit Român, Banca Berkovitz, Banca Agricolă, Banca Comerțului Craiova, Banca Comercială Română, Banca Viticolă, Banca Fortuna, Banca Dacia Traiană, Banca Sindic. Agricol Ilfov, Banca populară din Pitești, Banca Pieței, Banca Carpaților, Banca Colentina, Banca Urbană, Banca Poporului, Banca Moldova din Iași, Banca Albină din Sibiu, Banca Unirei, Banca Cerealiștilor, Banca Comercială Italiană și Română, Banca Centrală Ploiești, Cassa G-rală de Economii Sibiu, Banca de Devize și Lombard, Banca Viticolă Odobesti, Banca D. Stambuliu et Co. Buzău, Banca D. Podgoria Odobesti, Banca Danubiană, Cassa Generală de Economii Brașov, Banca de Credit Basarabeau (Chișinău), Banca Agrară (Cluj), Banca p. agric. Ind. și Comerț Dej, Banca Cent. a Morar București, Banca Agricolă București, Banca de Industrie și Comerț București, Banca Industrială București, Banca Mercur București, Banca Muntenia București, Banca de Credit Românesc București, Banca Râmnicului R. Vâlcea, Banca Târnăveni Târnăveni, Banca Eftre Ghermani București, Banca Haim et Co. București, Banca Sevi-leanu H. et M. București, Banca Campus și Bassa București, Banca Mayer și Aftalion București, Banca P. Gr. Ionescu București, Banca Elvețiană de Dep. în România București, Banca Elvețiană și Română București, Banca Rădulescu Ilie și Mohnblat București, Banca I. D. Benzal București, D. Leo Bernștein București, D. Levy Isac și s-ori București, Banca G. M. Eftimiu București, Banca Eftariades Buc., Banca Jacob, Cobilovici Buc., Banca Jean Juster București, Banca Fabre și Hassner București, D. M. Hecht București, Banca Continentală București, Banca Finkels M. București, Banca M. Rădulescu București, Banca Cornea S. A. R. București, Banca S. Finkels S. București, D. Ing. Jean Eisen București, Soc. Bancară Română București, Soc. în n. c. M. Segal fii Cernăuți Banca de agric. Bucovineană Cernăuți, Banca Generală de Credit Dicio San Martin, Banca Agrară

din Cluj, Banca de Credit Oradea Mare.

Soc. Intreprinderea; Cassa G-rală de economii din Brașov; Soc. Antrepozitele Șerban Vodă; soc Clădirea Românească; Soc. Creditul minier; Soc. Concordia de Petrol; Soc. S. R. D.; Soc. Națională de Asigurare; Soc. Generală de asigurare; Soc. Agricolă de asigurare; Soc. Urania de asigurare; Soc. Prevederea de asigurare; Soc. S. T. B.; Soc. Danubiană (fabrică de zahăr); Soc. Turul; Soc. Locuințe eftine; Soc. Cartea Românească; Soc. Sirius; Soc. Vega; Soc. Petrol

Block; Soc. Subsolul Român; Soc. Prahova; Soc. Creditul Technic; Soc. Motorul; Soc. Petrol Govora; Soc. Petrolul Românesc; Soc. Rahova, Lack, Blau et Co.; Soc. Construcția Modernă; Soc. Leonida et Co.; Dl Theodor V. Orghida; I. D. Benzal soc. în n. c.; Jean Juster cassă de bancă; Jac M. Levy S-sorii bancheri; Iacob Cobilovici; Ion I. Niculescu, bancher (com. Băntinul din Vale); C-tin G. Brânzaru; N. G. Ionescu; Soc. anon. Podgoria; Damadian-Export S. A. (Constanța); „Vultur“ fabrică de uleiuri vegetale, lacuri și kitt S. A. și Banca Minelor.

Societățile și băncile cari nu au făcut încă cereri de înscriere în Asociația Bursei, mai pot înainta cererile lor până la 10 Noembrie.

vel, akkor a Laute Werke által átveendő nyersanyag árát ötszázalékkal a napiár alatt állapították meg. Abban az időben — 1923-ban — a Bauxit Tröszt szinte egyedül uralkodott az európai piacon és diktálni tudta az árakat. Néhány év múlva azonban

az orosz Bauxit egyre erősebb versenytársaként jelentkezett

és nyomta az árakat. Amikor pedig a jugoszláviai, majd a romániai Bauxit-telepek feltárására került a sor, a Bauxit Tröszt jövedelmei nagy mértékben lecsökkentek. Ez vonta maga után a Bauxit Tröszt kezdetlen tőzsdei megítélését és az árfolyam kolosszális letörését.

„Banca Centrală“ pentru Industrie și Comerț Soc. An. în Cluj

Prospect de emisiune

Adunarea Generală extraordinară a Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț soc. an. în Cluj, ținută la 2 Noembrie 1929, a hotărât sporirea capitalului societății de la 50 milioane lei la Lei 75.000.000.

Condițiunile în cari se emite acest spor de Lei 25.000.000 sunt următoarele:

1. Acționarii vechi au dreptul să opteze și să semneze după două acțiuni vechi, una acțiune nouă.

2. Prețul unei acțiuni noi se fixează pentru vechii acționari la 250 Lei de fiecare acțiune și separat 10 Lei spese de emisiune.

3. Termenul de optare și semnare este până la 15 Decembrie 1929.

4. Din prețul unei acțiuni se va plăti la semnare 75 Lei în capital și 10 Lei spese de emisiune, iar restul de 175 Lei se va plăti 75 Lei la 15 Ianuarie 1930 și Lei 100 la 15 Februarie 1930.

5. Noua emisiune va beneficia de dividendul anului 1930.

6. Acțiunile neoptate de către vechii acționari, rămân la dispoziția Consiliului de Administrație, care este autorizat a le plasa în condițiuni cât mai favorabile pentru societate.

7. Față de acționarii cari nu vor achita prețul acțiunilor la termenele fixate, se vor aplica dispozițiunile prg. 6 din statute, având să plătească la sută dobândă de întârziere.

8. La semnare se vor prezenta acțiunile vechi și anume: la sediul central din Cluj și la filialele din Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu și Turda.

9. Semnarea de acțiuni se va face pe declarațiunea anexată la acest prospect.

10. Acțiunile noi se vor putea emite și în titluri cumulative de 5, 10, 20 și 100 bucăți acțiuni.

Cluj, la 2 Noembrie 1929.

Consiliul de Administrație.

Szövetkezethe tömörülnek az érmelléki bortermelők

A Románia és Lengyelország között megkötött kereskedelmi egyezmény egyik lényeges pontja a romániai bornak Lengyelországba való bevitele, kedvező szállítási feltételek és értékesítési lehetőségének biztosítása. A román-lengyel kereskedelmi egyezmény igen közelről érdeklő az érmelléki bortermelőket, akik már a múltban is szállítottak ki bort Lengyelországba.

Az érmelléki bortermelőknél szövetkezethe való tömörülésére a szövetkezeti törvény alapján Mihalache földművelésügyi miniszter hívta fel a biharmegyei mezőgazdasági kamarát és egyben a kormány részéről egymillió 250.000 lej állami szubvenció folyósítását helyezte kilátásba a szövetkezet részére, ha az tényleg megalakul.

A biharmegyei mezőgazdasági ka-

mara a földművelésügyi miniszter felhívása alapján az elmúlt hó végén a biharmegyei közszékházára alakuló közgyűlésre hívta össze az érmelléki szőlősgazdákat. Az akkor folyamatban levő szüreti munkálatok miatt azonban az érmelléki szőlőtermelők csak kevés számban gyűltek össze és ezért az alakuló gyűlést nem lehetett megtartani. A gyűlésnek csak értekezlet jellege volt, amelyen az Érmellék több községéből husztagu előkészítő bizottságot küldtek ki dr. Kotzó Jenő elnöklétével, azzal a megbízással, hogy a bizottság sürgősen készítse elő az alakuló közgyűlést, amelyen az Érmelléki Bortermelők Szövetkezete tényleg megalakul és lefekteti a Lengyelország felé irányuló borexport alapelveit.

Az orosz és román bauxit törte le a magyar bauxitot

A magyar Bauxit Tröszt Rt. tőzsdei értékelésének közel 85 százalékát veszítette el

A magyarországi közgazdasági életnek az utóbbi időben feltűnő témája az a példátlan árzuhanás, amely a Bauxit Tröszt Részvénytársaság részvényeinek tőzsdei árfolyamában állt be.

A Bauxit évek óta favorizált játékpapírja a budapesti tőzsdének. A vállalat 1923-ban alakult a magyarországi bauxittelepek feltárására és értékesítésére; szerződése volt a németországi Laute Werke vezetésével, amely a kitermelt nyersanyagot a Bauxit Tröszt-től átvette. Ebben az időben a Bauxit Trösztnek nem voltak versenyképes konkurensei; a vállalat nagyszerűen prosperált és a jó üzletmenet a vállalat részvényeinek tőzsdei jegyzésében is kifejezésre jutott. A Bauxit-részvény legkeresettebb papírja lett a budapesti tőzsdének és

árfolyama aránylag rövid idő alatt 510 pengőig emelkedett.

Annál keserűbb lett a kiáb-

rándulás, amikor a Bauxit 510 pengős árfolyamról lezuhanva a tőzsdén 75—76 pengőért is csak kisebb tételekben adható el. Ez az árfolyam azt jelenti, hogy amíg másfél évvel ezelőtt amikor a részvényeket 510 pengővel jegyezték, a tőzsde a Bauxit Trösztöt 110 millió pengőre értékelte, addig ma a 75 pengős jegyzés mellett a vállalat vagyonának tőzsdei értékelése nem éri el a 20 pengőt, vagyis nem egészen másfél esztendő alatt

a Bauxit Tröszt tőzsdei értékelésének majdnem 85 százalékát elvesztette.

Az egész magyar gazdasági élet megdőbbsenve áll ezzel a példátlan eseménnyel szemben és keresi annak okait. Valószínűleg azok járnak legközelebb a valósághoz, akik ezt a letörést a Bauxit-nyersanyag világpiaci árának lényeges olcsóbbodásával hozzák összefüggésbe. Amikor ugyanis a Bauxit Tröszt vezetősége szerződést kötött a Laute Werké-

Desfacerea produselor noastre în Polonia

În ziua de 20 Noembrie a. c. se va deschide la Varșovia o expoziție de produse ale solușii românești pentru a face cunoscute în Polonia fructele, vinurile și diferite alte produse din România. Această expoziție a fost organizată din inițiativa d-lui George Ivanovski, fost ministru polonez și președintele Camerii de comerț polono-române și cu concursul Uniunii Camerelor Agricole și a Uniunii Camerelor de Comerț de la noi.

Tot cu ocazia acestei expoziții se vor organiza prin marile restaurante seri cu muzică românească și se vor distribui în mod gratuit fructe și vin, pentru a se face cunoscute produsele noastre.

La deschiderea expoziției vor lua parte d-nii M. Manoilescu, președintele Uniunii Camerelor de Comerț, Vasile Rădulescu, președintele Uniunii Camerelor Agricole, precum și diferite alte personalități de la noi.

Transportul combustibilului lichid pentru particulari

Terminându-se aprovizionarea depourilor căilor ferate cu combustibil lichid, direcțiunea generală a căilor ferate a mărit, cota de 10% ce se dădea pentru încărcarea combustibilului lichid al particularilor, afectând acestor transporturi totalitatea parcului de vagoane cazane cfr., care numără astăzi 1300 asemenea vagoane.

În modul acesta toate transporturile particulare de păcură, cari sunt solicitate, în special de stațiunile de pe Valea Prahovei, vor fi complet satisfăcute, existând o mare rezervă de vagoane.

Este vorba aci, evident, de predatorii cari cer vagoane cazane cfr. iar nu de societățile petrolifere cari posedă parcul lor particular de vagoane cisterne.

Reorganizărilor a jugoszlăvii șesșgyarak kartelljét

Jugoszlăvia legnagyobb szesșgyarai évekkel ezelőtt kartellben voltak, a kartell azonban felbomlott és azóta a szesșipari termékek szabad versenyben kialakult áron kerülnek a fogyasztókhoz. Néhány nap óta a legjelentősebb jugoszlăvii szesșgyarak képviselői között tárgyalások vannak folyamatban a belföldi szesșkartell újraszervezéséről, mert a szesșgyárosok körében az utóbbi időben az az egyhangú vélemény alakult ki, hogy a kartellbe tömörült szesșgyarak sokkal könnyebben vehetik fel a versenyt a külföldi gyarak termékeivel. A tárgyalásokkal egyidejűleg az az ötlet is felvetődött, hogy a jugoszlăvii szesșgyarakat a lehetőség szerint koncentrálni kell, mert csak az egységes üzemvezetés biztosítja a szesșgyarak racionális kihasználását.

In cartelul institutelor de asigurări au rămas numai două institute ardelenne

„Agronomul“ de asemenea s'a retras din cartel

Cartelul institutelor de asigurări în trecut avea zece membri, dintre cari cinci institute din Ardeal și cinci din vechiul Regat.

Cartelul avea un biou central în București și un altul în Cluj.

Dintre cele zece institute un institut ardelen „Adria“ și-a mutat sediul în București, iar unul s'a retras din cartel mai demult.

În ultimul timp se anunță, că și „Agronomul“ și-a anunțat retragerea din cartel și astfel dintre cele cinci institute ardelenne, în cartel rămân numai două: „Prima Ardeleană“

și „Fonciera“.

În ultimul timp însă, pare a rămânea în cartel numai un institut, fiindcă „Fonciera“, dacă fuzionează cu „Agricola“ din București, după cum se contemplează, de asemenea nu va mai conta pentru cartel.

Cel mai recent eveniment în privința cartelului se evidențiază prin înființarea unui cartel al institutelor neincadrate în cartelul actual, pentruca să se elimineze vehementa concurență.

Institute neincadrate în cartel, sunt în Ardeal vre-o zece.

Cercurile de branșe acordă mare atenție noii mișcări.

Uniunea Fabricanților din Banat a elaborat un vast program de muncă

Dl. consul belgian Fotis, a fost ales președinte al Uniunii

Uniunea fabricanților din Banat, în adunarea vore a avut ioc zilele aceste în Timișoara, a ales președinte pe dl R. Totis, consul belgian, copreședinte pe dl Norbert Benedict, vicepreședinti pe dnii dr. Ion Băltescu și Edmond Prohaszka. Dl. Totis, în expozeuldsale, a schițat un vast program de activitate pentru Uniune, ac-

centuând necesitatea colaborării cu centrala UGIR din București, fără să renunțe la independența, de care dispune.

Dl Totis, în cadrele Uniunii intenționează să înființeze și o uniune a creditorilor, cu un biou de informații, iar în București un biou special.

Propunerea s'a aprobat cu entusiasm de către fabricanți.

Uj rendelkezés a vasuti tartozások kiegyenlítésére

A romániai államvasutak üzemei és munkacsoportjai igen gyakran kénytelenek igénybe venni magányállalkozók szolgálatait különböző munkálatok elvégzéséhez, ha a CFR kebelében nincsenek meg az illető munka elvégzéséhez szükséges műhelyek, eszközök vagy szakmunkások. Még több ször fordul elő, hogy bizonyos munkához nincsen meg a szükséges anyag és a vasuti raktárból nem tudják az anyag-szükségletet kellő időben kielégíteni. Ilyenkor az illető raktár, vagy műhely saját hatáskörében szerzi be a szükséges anyagot. Mindkét esetben azonban a vállalkozók, vagy kereskedők

csak körülményes uton juthattak a szolgáltatott munka vagy áru ellenértékéhez.

A vasut hosszadalmas fizetési eljárása miatt igen sok panasz merült fel az illető kereskedők és vállalkozók részéről. Éppen ezért az egyes vasutigazgatóságok és forgalmi irodák értesítették a bukaresti központi vezérigazgatóságot, amely a

vasut tartozásainak kifizetésére új intézkedéseket rendelt el.

A rendelkezés szerint egyetlen jegyzék, vagy számla sem mutatható be kifizetésre, mind addig, amíg nincsen rajta annak a közegnek az ellenjegyzése, a kinek közvetlen felügyelete alatt történt a munka végzése, vagy pedig aki a vásárolt anyagot átvette. Az illető vasutas, mint rendelő szerepel és egyben ellenőrzi, hogy a munkát pontosan végezték-e el, vagy teljesen befejezték-e, nincsen benne valami hiba, nem szorul-e javításra, vagy pedig, hogy a megrendelt árut kellő időben pontosan leszállították-e, megfelelő minőségű volt és nem volt-e szükség az áruk kicserélésére, vagy visszaküldésére.

A vasuti vezérigazgatóság rendelkezése csakis abban az esetben érvényes, ha az anyagvásárlást nem a budapesti raktarak eszközlik. Ilyen esetben a rendelő közeg aláírása mellett szerepelni kell az illető fölttesének, tehát az egyes városok vasuti raktárnokának és

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

raktárfőnökének aláírása. A számlát azonban

még a fentemlített ellenjegyzésekkel ellátva sem lehet kifizetésre bemutatni,

ha nincsen hozzácsatolva a vezérigazgatóság által megállapított szövegű jegyzőkönyvmá sokat.

Ugyanis minden rendelésnél, vagy valamely munkálat elvégzésére való megbízásnál a rendelő közeg jegyzőkönyvet köteles felvenni, amelyben megjelöli a rendelés dátumát, a felmerülő költségeket és egyéb kikötéseket, a munka minőségét és végül, hogy mennyi idő alatt fejezték be a munkálatokat. Bevásárlásnál pedig jegyzőkönyvbe kell foglalni, mennyi és milyen minőségű árut rendeltek és hogy az illető kereskedő, aki a rendelést felvette, megfelelő időben megfelelő árut szállított-e le. A jegyzőkönyvet és a jegyzőkönyvmásolatokat a pénztárnál való bemutatás előtt a raktárfőnök kell hogy igazolja és a raktárszolgálat főnöke kell hogy aláírja.

Ezideig szokásban volt az egyes rendeléseknél, hogy az igazolásokat és a hitelesítéseket külön elismervényen csatalták a számlához. Az új rendelkezés értelmében ezentul

minden igazoltatást és hitelesítést csakis a számlán tüntethetnek fel

és külön elismervényen ezek nem érvényesek.

A vasut árubeszerzésénél ezentul tehát ezt az eljárást kell szem előtt tartani és a kellőképpen igazolt számlát kell csupán a jegyzőkönyvmásolat kíséretében a pénztárnál bemutatni. Az eljárás tehát lényegében nem változott és az új rendelkezés csupán annyit egyszerűsített, hogy az igazolások a számlán történnek és legfeljebb három közeg által. Az ilyen módon ellátott számlákat a pénztár köteles azonnal kifizetni.

A rendelkezés végül tudomására hozza ugy az egyes vasuti hivataloknak, mint az érdekelt vállalkozóknak és kereskedőknek, ha még ezután is akadályok merülnének fel a vasut tartozásainak kiegyenlítésénél, ugy azonnal értesítsék az egyes vasutigazgatóságokat, vagy végső fokon a bukaresti vasuti vezérigazgatóságot, a mely azonnal intézkedni fog a kifizetések rendezése ügyében.

Punerea în valoare a minelor de aur din Ardeal

Soc. an. „Oberungarische Berg- und Hüttenwerke“ din Budapesta procetează punerea în valoare a minelor de aur din Ardeal. Aceste mine sunt concentrate la societatea „Aurum“ din Cluj.

Pentru a obține majoritatea acțiunilor soc. „Aurum“, tratează cu mai multe grupări străine, între acestea și un consorțiu englez. Acesta ar fi prezentat o ofertă foarte favorabilă.

Camera de Industrie și Comerț din Cluj remediază doleanțele din Turda, Dej, Zalău și Carei

Camera de comerț și industrie din Cluj a făcut în ultimul timp demersuri pe lângă autoritățile administrative comunale și financiare, din unele orașe din cele cinci județe, cari formează circumscripția acestei camere, pentru satisfacerea doleanțelor comerțului și industriei de aici.

La primăria din Turda a intervenit pentru aranjarea chestiunii de colectare a comenzilor făcute la particulari de către comercianți. A cerut aranjarea oboarelor săptămânale din Turda precum și în chestiunea vizitării acestor oboare de către comercianții din alte localități, precum și pentru a cere primăriei să impună bodegilor să se conformeze legilor în vigoare.

A intervenit la primăria orașului Dej pentru interzicerea vizitării târgurilor săptămânale de către comercianți și industriași nelocalnici.

La primăria orașului Zalău pentru suprimarea târgurilor anuale suplimentare, precum și pentru a interzice comercianților și industriașilor din alte localități să adune comenzi dela particularii de aici făcând o concurență nelegală comerțului și industriei locale.

Camera a mai intervenit și la administrația financiară a județului Sălaj, cerându-i să revizuiască impunerile industriașilor din Carei, cari au fost impuși cu impozit pe cifra de afaceri.

Demersurile făcute de Camera de comerț și industrie din Cluj, pe lângă primăriile celor trei orașe au fost încununate de succes.

Az Erdélyi Hitelezői Védegylet Bukarestbe helyezi székhelyét

Amint ismeretes Romániában két hitelezői védegylet működik, az egyik kolozsvári székhellyel, ez az erdélyi és bánági erüleen működött a másik Csernovitz székhellyel és ez a bukovinai hitelezők érdekeit képviseli. A két védegylet között már hosszabb idő óta tárgyalások folynak azirányban, hogy fuzionáljanak és alakítsanak egy országos hitelezői védegyletet, bukaresti székhellyel, annál is inkább, mivel a Regátának nincs ilyen szerve. Amint értesülünk a tárgyalások eredménnyel végződtek. A bukovinai szervezet beolvad az erdélyi és bánági védegyletbe, amely rövidesen Bukarestbe teszi át székhelyét és országosan építi ki szervezetét. Az országos védegyletnek a bukaresti központon kívül Kolozsvárt, Temesvárt, Csernovicban és Kisenevben lesznek fiókjai.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Livrări noi aprobate

Uzinele metalurgice „Reșița“ și „Titan-Nadrag-Calan“ au obținut comenzi de aproape două milioane

Zilele aceste s'au autorizat noi comenzi pentru stat. Din aceste s'au încredințat din 120.000 kg. tablă de fier 50.000 kgr. cu prețul de 1.290.750 lei uzinelor Titan-Nadrag-Calan,

predate franco vagon în stația Ferdinand în termenul cerut. 27000 kgr. s'a adjudecat uzinelor Reșița cu prețul de 303.100 lei predate franco pe vagon la Reșița în termenul cerut.

A. Creditul Minier rezervenei a vizgălat megindítását kérték az igazgatóság ellen

A közgazdasági piacon újabb szenzációja van. A Creditul Minier több rezervenei beadvánnyal fordult az ügyészhez és kérte az igazgatóság elleni vizsgálat és a Credi-

tul Minier könyveinek felülvizsgálását. A beadvány közgazdasági körökben nagy feltűnést keltett, hiszen a Creditul Minier nemrég még Románia legelső petróleumvállalata volt.

C. F. R. în noul buget prevede peste un miliard pentru materiale

Proiectul de buget C. F. R. trasat în liniile lui generale nu, diferă prea mult de bugetul acestui an.

La cheltueli, el va prevedea suma de 10 miliarde lei.

Forma definitivă a noului buget depinde de modul cum guvernul va rezolva importanta chestiune a gratuităților pe cfr.,

gratuități cari se evaluază la circa 2 miliarde lei

pe an.

Dacă guvernul va înțelege să plătească contravaloarea acestor transporturi gratuite, atunci administrația drumului de fer va avea un buget de cheltueli mai mari.

Putem totuși anunța că până în momentul de față nici minis-

trele și nici vre-o altă instituțiune de Stat n'a încheiat cu direcțiunea regiei autonome cfr. nici o convenție cu privire la reducerile și gratuitățile de transport pe cfr.

Serviciul de întreținere a prezentat un buget, numai în ceea ce privește materialele,

excluzându-se podurile și lucrările noul,

cari înglobează numai de 1 miliard 73 milioane lei.

O sarcină nouă a bugetului cfr. pe 1930 va fi contribuția direcțiunii generale a drumului de fer la Casa generală de pensuni.

Cota pe care căile ferate o va plăti acestei case generale n'a fost încă calculată.

Noui norme pentru aplicarea legii timbrului

Comisiunea centrală a timbrului, în ședința ținută ieri la ministerul de finanțe a fixat următoarele norme noi privitoare la aplicarea legii timbrului.

Conform art. 4 paragraf 26 din legea timbrului, autorizațiunile date de consiliul de igienă pentru instalarea de industrii, ca mori cu motor, fabrici de ape gazease, de făină, etc., sunt supuse la taxe de timbru de 660 lei sau 2650 lei după distincțiunile făcute în menționatul text.

Referatul perceptorului prevăzut de art. 1 din legea pentru regularea circulației, pământurilor dobândite prin legea de improprietărire fiind cerut de lege în completarea certificatului liberat de primar pentru dovedirea capacității cumpărătorului de a dobândi pământ din categoria sus arătată, nu poate fi considerat ca un al doilea certificat independent de al promarului și deci nu poate fi supus la taxa prevăzută de legea timbrului pentru un atare act.

Deciziunea din 16 Iulie 1927

se completează în sensul că ea se referă numai la vânzările exceptate prin art. 15 paragraf 8 adică la acelea prevăzute de art. 14 paragraf 13 și 17, iar nu și la celelalte vânzări de mărfuri constatate prin corespondență care neîntrând în menționatele excepțiuni față de generalizarea textelor nu pot fi sustrate dela plata impozitului de 2,64 la sută.

Convențiunile de credit în compt curent și cambiile de rulment date în executarea convențiunilor de mai sus constituind două acte juridice deosebite deși sunt referitoare la o singură operațiune juridică deschiderea de credit, au însă a se timbra conf. voinței părților, împarte după natura lor juridică și după distincțiunile stabilite de legea timbrului.

Procurile de substituie, date fie de avocați altora avocați fie de părți avocaților, constituind acte juridice, urmează ca fiecare procură de substituie urmează a fi timbrată conf. dispozițiunile art. 13 aliniatul 13 din legea timbrului.

Svájci áttér a tiszta aranyvalutára

A svájci szövetségtanács elfogadta azt a törvényjavaslatot, amelynek értelmében Svájc előkészületeket tesz arra, hogy a jelenlegi kettős valutáról áttérjen a tiszta aranyvalutára. A szövetségtanács azt is kijelenti, hogy a valuta-kérdésben a főcél az, hogy a jegybankot arra kötelezzék, hogy jegyeit aranyra váltsa be. Szerinte azonban ennek ideje még nem következett be. tekintettel a Svájccal szomszédos államok aranyéhségére. A helyzet ma Európában olyan, — mondja, — hogy az az arany, amelyet a jegybank forgalomba hozna, vajmi gyorsan kiszivárogna az országból és a svájci jegybanknak nagy költséggel Londonból és Newyorkból kellene az elvesztett aranyat pótolni. Viszont, ha az aranyát a jegybank védeni akarná, ami egyet jelent a frankkurzus védelmével, ezt csak úgy tudná megtenni, ha állandóan magas kamatlábat tartana hatályban. Ezért a szövetségi tanács egyelőre csak átmeneti intézkedéseket akar tenni és a jegybank tetszésére bizná, hogy bankjegyeit aranyra vagy pedig devizára váltsa-e be. Egyelőre tehát a pénzforgalom Svájcban nem igen fog változni, csak eleméletben teszi meg a jegybank a lépéseket a tényleges aranyvalutára való áttérésre.

Magyar és angol tőke érdeklődik az erdélyi aranybányák iránt

A Berliner Boerencourier jelentése szerint a Budapesten székelő Felső-magyarországi Bánya- és Kohóművek azt tervezik, hogy átveszik az erdélyi aranybányákat, amelyek a Kolozsváron székelő Aurum Részvénytársaságba koncentráltak.

A „Korunk“ novemberi száma

A Dienes László és Gadl Gábor szerkesztésében megjelenő „Korunk“ novemberi számának gazdag tartalmából a következő cikkeket emeljük ki: Dienes László: Az orosz szocialista tévgyazdaság. Ligeti Ernő: A paradox Kolozsvár. Nádass József: A magyar falu válsága. Vas István: A polgárság lélektana. Haraszi Sándor: A magyar irodalom világnézetű kialakulása. Bárd Oszkár: Elérett katonák levelei. Gadl Gábor: Gyávák-e az erdélyi írók. Szépirodalmi részében Palasovszky Ödön és az amerikai Mihael Gold egy-egy elbeszélését találja az olvasó. A Kulturkrónika és Szemle részben ezeken kívül még husz különböző kisebb cikk foglal helyét Papp József, Gyomai Imre, Gró Lajos, Nádass József, Turnowszky Sándor, Wagner György, Haraszi Sándor, Fábry Zoltán és mások tollából. A Korunk előfizetési ára egész évre 860, félévre 460. negyedévre 250 lei. Mutatványszámot ingyen küld a Korunk kiadóhivatala, Cluj-Kolozsvár, Str. Regala 16.

Agabonapiacokon megint ellanyhult az irányzat**Harminc százalékkal esett a bab ára**

Néhány héttel ezelőtt megkezdődött a gabonaárak lassu feljavulása, mert kitűnt, hogy az idén nemhogy nagyobb lett volna a termés, ellenkezőleg a román nemzetközi mezőgazdasági intézet jelentése szerint majdnem egy millióval kevesebb volt a hozam a világtermésben, mint az előző évben.

Természetes lett volna tehát, ha a nemzetközi spekulációtól is alátámasztott lanya irányzat megszűnik, mint a hogy meg is szűnt — és kezdetét veszi egy egészségesebb alakulás.

Azonban a newyorki tőzsdén bekövetkezett krach súlyos kihatással volt a gabonapiacokra is. A javuló irányzatot újra felváltotta a bessz és az árak ismét mennek lefelé, bár az ársökkenés egyelőre nem mondható nagyobb méretűnek. A belföldi piacon valamivel jobb a helyzet, mer a termelők már minden felesleges készletükön túladtak, hogy az őszi beruházásokhoz és adósságaik törlesztéséhez szükséges tőkét megszerezzék. Nagy készletek tehát már nem kerülnek a piacra eladásra és ezért az árak, a nemzetközi lanya irányzattal szemben — tartott.

Erdélyi feladóállomásokon a buza 570—580 lejt jegyez, a Bánságban 530—550 lejt. Rozs Erdélyben 320—330, árpa 300

330, zab 290—310 lej 100 kg-onként.

A babbal való spekuláció megint nagy csalódást hozott. A külföldi kereslet megszűnt és a bab kilónkénti ára 18 lejről 12 lejre esett vissza. Azok a termelők tehát, akik nem adtak túl idejében készleteiken, most 30 százalékkal olcsóbban tudják csak értékesíteni.

A liszt piacon most átmeneti stagnálás mutatkozik. A kereskedelem szükségletét fedezte egyelőre, spekulációba pedig nem bocsátkozik, mert tavaly ráfizetett arra, hogy már őszszel lekötötte azt a mennyiséget, amelyre tavasszal van szüksége. A liszt nagyban ára 70—80 órlésnél 930 lej per 100 kg. Korpában nincs jelentős üzlet. Csehország, Ausztria és Németország az elmúlt hetekben vásárolt ugyan kisebb tételeket a romániai malmoktól, de az árakat ez sem tudta feljavítani, mert az árképződést erősen befolyásolta az olcsó rozs, a sok takarmányárpa és a nagy tengeritemés.

*****

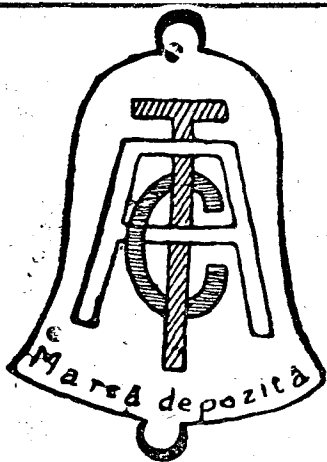
A Csehszlovákiával való tartozások rendezése

A szatmári kereskedelmi és ipari kamara elhatározta, hogy fölirattal fordul a külügyminiszterhez, akit arra kér, hogy a Magyarországihoz hasonlóan kösse meg az egyezményt Csehszlovákiával is a háboru előtti és alatti időkből származó tartozások rendezésére.

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20[—]
Szöveg között cm²-ként — — Lei 15[—]
Többi hirdetési oldalon — — Lei 10[—]
Egy garmond sor Lei 80[—]

Cuaceastă marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa
bricat în fabrica

„TACĂMUL” din CLUJ.

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii
„Tacămul” fabrică de argintării, Cluj,
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82
Adresa telegrafică: „Tacămul”.

**Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)**

Saját gyártmányu szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mü-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok!

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

**„CARMEN”
FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA**

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

**Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.**

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár

Marosvásárhely és Nagyváradon. —

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden banküg-

letet legelő-

nyösebben

végez.

Áruraktárai

a vasut

mellett

Engedélyezett

devizahely.

Betéteket

elfogad

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
Rt. Keresztúrban, Szászré-
gényi Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és Népr.
Bank Rt. Bányaváradon, Szamosújváron.
vagy Hitelbank Rt. Szamosújváron.

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. :-: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: } TRAIAN CHIRILĂ
Igazgató és felelős szerk.:

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an	{ Pentru particulari comercianți și industriali	1200 lei
Belföldön egész évre	{ Pentru bănci, instituțiuni financiare și societăți	2000 lei
	{ Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
	{ Bankoknak, pénztintézeteknek és társaságoknak	2000 lei
	{ Pentru străinătate	1500 lei.
	{ Külföldre	

Jumătate an	{ 600 lei
	{ 1200 lei
Féleure	{ 600 lei
	{ 1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm ²	{ 20 lei
Cimlapon l. oldalon cm ² -ként	{ 15 lei
In text	{ 80 lei
Szövegoldalon	{ 80 lei
Un sir garmond	{ 80 lei
Egy garmond sor	{ 80 lei

Industria Textilă Arădană Soc. A

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 73.400.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, ízletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIGOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

MÁRCIUSI

B
A
K

DREHER
HAGGENMACHER
SÖRÖK

D
A
C
I
A

SZENT GYÖRGY

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen
Zălau-Zilah

Saját tőkái **58** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.